

Stenogrammid

XIII Riigikogu, III Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 17.02.2016, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Tööhõive

2. 13:10 Haldusreformi majanduslikud põhjendused

3. 13:16 Riiklik elatisabi fond

4. 13:25 Majanduskasv

5. 13:34 Eesti elanike vaesus

6. 13:41 Ida-Virumaa olukord

7. 13:47 Haldusreform

8. 13:55 Eesti majanduse perspektiivid

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor

Lugupeetud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Hetkel registreerus kohalolijaks 37 Riigikogu liiget. Infotunnis osalevad peaminister Taavi Rõivas, rahandusminister Sven Sester ja riigihalduse minister Arto Aas. Eilsel päeval avaldas soovi küsimust esitada üheksa Riigikogu liiget, seetõttu annan iga teema arutelul võimaluse esitada ühe täpsustava küsimuse.

1. 13:01 Tööhõive

13:01 Esimees Eiki Nestor

Esimene küsimus on peaministrile ja küsib Krista Aru. Palun!

13:01 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud peaminister! Ida-Virumaal ja nüüd ka juba mitmes teises kohas Eestis on inimesi tabanud koondamislaine, mis tekitab õnnetust ja kurbust ning paneb paljud perekonnad õnnetusse seisu. Riigikontroll juhtis juba eelmise aasta lõpus ja on ka varem juhtinud tähelepanu sellele, et riigil peaks olema korralik ja töötav tööhõive tegevuskava just sellistest kriisijuhtudeks. Kas valitsusel on olemas selline tegevuskava? Kas seda rakendatakse või on juba rakendatud Ida-Virumaal ja teistes kriitilistes kohtades?

13:02 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Loomulikult on valitsusel plaan, mida teha siis, kui tööpuudus ühes või teises sektoris peaks suurenema. See plaan on pikaajaline ja neid tegevusi veab peamiselt töötukassa. Seda, et see plaan on olnud edukas, on kinnitanud ka see, et ilmselt ei leia te ühestki Euroopa Liidu riigist sedavõrd kiiret tööpuuduse vähenemist, nagu on olnud Eestis. Tööpuudus Eestis tervikuna on langenud 5,1%-le, mis on vaid veidi kõrgem senisest absoluutsest madalseisust – positiivses mõttes madalseisust, kui tööpuudus oli võimalikult madal –, see oli loomulikult buumiajal aastal 2008. Selleks, et need inimesed, kes jäävad töötuks kas nafta hinna langemise tõttu või selle tõttu, et Eesti palgatase ei ole enam

konkurentsivõimeline kõige odavamate riikide palgatasemega võrreldes, saaksid võimalikult kiiresti uued töökohad, oleme me investeerinud väga palju nii raha kui ka teadmisi. Ainuüksi Harjumaal on meil sel aastal võimalik töötukassa vahenditest inimeste aitamiseks investeerida 10 miljonit eurot, Ida-Virumaal 7 miljonit eurot ja Eesti peale kokku 32 miljonit eurot. See on väga suur summa, mille eest on võimalik väga paljusid inimesi tööle aidata. Tegevused inimeste tööleaitamiseks on juba alanud. Kõige olulisemaks pean ma seda, et inimesed valmistatakse ette töötamiseks suuremat lisandväärtust tootvates sektorites, kus on potentsiaalselt kõrgemad palgad.

13:04 Esimees Eiki Nestor

Krista Aru, palun, täpsustav küsimus!

13:04 Krista Aru

Aitäh! Austatud peaminister! Te olete väga õigesti väitnud, et Eestil ei ole võimalik olla korraga odava tööjõu ja kõrgete palkadega riik ning et Eesti majandus vajab struktuurseid ümberkorraldusi. Seda väites oli teil kindlasti olemas esialgne plaan või vähemalt tegevuskava, mida need struktuursed ümberkorraldused majanduses tähendavad ja millest peaks kohe alustama.

13:04 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kõige olulisem muudatus, mis majanduses hakkab toimuma, on see, et liigutakse suurema lisandväärtuse suunas, järjest enam pakutakse allhanke asemel omatoodangut ning Eesti ettevõtted tellivad toodangut välisriikidest. Ka PKC puhul on väga suure tõenäosusega nii, et Eesti ettevõtte jääb keskeks kohaks, kus on mitmeid kõrge palgaga töötajaid, kes tegelevad näiteks arendustegevusega ja võimalik, et tulevikus ka teadustegevusega. See on loogiline nihe suurema lisandväärtusega töökohtade poole. Teine nihe, mis on samuti Eesti majanduses loogiline ja vajalik, on see, et järjest enam kasvab teenusevaldkond. Kui vaadata viimast kümmekonda aastat, siis on näha, et teenusevaldkonna proportsioon on oluliselt kasvanud ja küllap kasvab veelgi. Näiteks on IT-sektoris ettevõtetel valmisolek kohe tuhandeid inimesi palgata. Meie pudelikael on see, et meil ei ole sedavõrd kiiresti peale tulemas IT-haridusega inimesi. Me saame aru, et nädalatega IT-haridust ei tekita, see võtab aastaid. Aga riik on astunud konkreetseid samme, et IT-hariduse saanud inimeste arvu suurendada. Lisaks pakub töötukassa iga kuu mitmeid tegevusi, et aidata inimestel saada suuremat lisandväärtust loovaid töökohti, pakkudes neile tööalast koolitust või karjäärinõustamist. Ainuüksi jaanuaris osales nendes tegevustes mitu tuhat inimest.

13:06 Esimees Eiki Nestor

Aivar Sõerd, palun!

13:06 Aivar Sõerd

Austatud esimees! Austatud peaminister! Üks valdkond, kus võiks tekkida tarku töökohti, on IT-tugiteenused. Näiteid selle kohta, et nimekad välisfirmad on oma tugiteenused Eestisse toonud, on hästi palju ja neid tuleb juurde. Aga need targad töökohad ei lisandu nii kiires tempos, et üldises tööhõives juba lähiaastatel mingi suur murrang toimuks. Ka praegu on põhiline koht, kus inimesed on hõivatud, ikkagi tööstus. Eelkõige eksportiv tööstus on see, mis kõige suuremat lisandväärtust loob. Kui kaugel on majandusministeeriumis koostatav tööstuspoliitika arengukava, kus minu teada on ette nähtud meetmed, kuidas just tööstuse konkurentsivõimet säilitada ja suurendada, et selles sektoris töökohad säiliks ja neid seal juurdegi tuleks?

13:07 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Riigi tööstuspoliitika dokumendi ettevalmistamine on lõpusirgel, ettevõtlusminister toob selle lähinädalatel kindlasti valitsuse ette. Seal on mitmeid ideid, kuidas saaks aidata eksportivatel ettevõtetel Eestisse investeerida. On täiesti selge, et riigi ülesanne on luua võimalikult hea investeerimiskeskond. Paljudes asjades oleme olnud seni väga edukad, olgu selleks maksukeskkonna arendamine või bürokraatia vähendamine. Need ei ole iseenesestmõistetavad asjad. Ma esinesin üle eile 3000 Saksa ettevõtja ees, kellest nii mõnigi tuli pärast minu esinemist mitu korda üle küsima, kas tõesti on võimalikud need asjad, millest ma rääkisin, kusjuures ma rääkisin üksnes asjadest, mis on Eestis juba

olemas. See tekitab neis väga suurt huvi Eestisse investeerida.

Riigi asi on luua võimalikult hea keskkond, aga selge on ka see, et töökohad saavad tekkida üksnes ja ainult siis, kui ettevõtted neid investeringuid teevad. Loomulikult on meie asi peale keskkonna loomise sellest väga heast keskkonnast nii Eestis kui ka väljaspool Eestit ettevõtjatele rääkida, et nad tahaksid investeringuid just nimelt Eestisse teha. Ma olen öelnud avalikult välja ja ma kordan seda, et minu hinnangul võiksid ka need ettevõtjad, kes leiavad, et Harjumaal on tööjõud liiga kallis, ja soovivad minna odavamale tööjõuga piirkonda, enne seda, kui nad viivad tootmise Eestist välja, kaaluda ka Ida-Virumaad. Ida-Virumaal on kvalifitseeritud inimesi, kes on saanud seni siiski märksa madalamat palka, kui saadakse Harjumaal. Ettevõtetele võib see olla lahendus.

13:10 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:10 Haldusreformi majanduslikud põhjendused

13:10 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on riigihalduse ministri Arto Aasale. Arno Sild, palun!

13:10 Arno Sild

Aitäh, lugupeetud esimees! Lugupeetud minister! Haldusreformi ettevalmistamise käigus on räägitud konkreetsemalt inimeste arvust, kui palju uutest valdades peaks inimesi olema jne. Kas selle kõrval on olemas ka arvestused ja arvutused haldusreformi majanduslike põhjenduste kohta: kui palju ja kas üldse annab see rahalist efekti?

13:10 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh, hea küsija! Lühike vastus on, et loomulikult on seda uuritud ja loomulikult annab efekti. Meie enda ja teiste sõltumatute organisatsioonide tehtud analüüsid näitavad väga selgelt, et väga väikestes valdades on ebaproportsionaalselt suured juhtimis- ja tugiteenuste pakkumise kulud, mis võrreldes vähe suuremate omavalitsustega ei ole tõenäoliselt majanduslikus mõttes kõige targem ja põhjendatud. Võin öelda, et 1000 elanikuga vallas on keskmiselt kaks korda rohkem töötajaid inimese kohta kui 5000 elanikuga vallas. Väga selgelt joonistub nende uuringute põhjal välja omavalitsuste mastaabiefekt. Aga loomulikult on see ühel hetkel kokkuleppe ja tasakaalu küsimus, kuhu me selle piiri kogukondlikkuse ja majandusliku ökonoomsuse vahel tõmbame. Teine oluline aspekt on see, et suuremas omavalitsuses on ametnikele võimalik maksta konkurentsivõimelisemat palka. Eestis on sama tööd tegevate ja sama haridusega inimeste palkade vahe ligi poolteisekordne. Suuremas omavalitsuses on ametnikel võimalik spetsialiseeruda. Väiksemas omavalitsuses peavad ametnikud tegelema viie-kuue ülesandega ja loomulikult ei ole sellisel juhul võimalik väga täpselt spetsialiseeruda konkreetsele tööloigule. Mastaabiefekt ilmneb väga otse ka omavalitsuste investeerimisvõimekkuses. Suuremas omavalitsuses on lihtsalt rohkem vaba raha, mida on võimalik juhtimiskulude katmise asemel kasutada investeringuteks.

13:12 Esimees Eiki Nestor

Arno Sild, palun!

13:12 Arno Sild

Aitäh! Mul on üks täpsustav küsimus. Missugust majanduslikku efekti annab valdade ühendamine vallaelanikele? Siin on kogu aeg räägitud sellest, kuidas see valdade haldamisele ja üldse valdade poole peale kasulik on, aga kuidas on valdade ühendamine kasulik konkreetsele vallaelanikule?

13:13 Riigihalduse minister Arto Aas

Vallad ongi vallaelanike jaoks ja ka haldusreformi me teeme inimeste jaoks, selle eesmärk on, et saaks pakkuda kvaliteetsemaid teenuseid ja maapiirkondade konkurentsivõime paraneks. Võtame lihtsa näite: kui praegu kulub ühes väga väikeses vallas pool eelarvest administreerimiskuludele, volikogu ja

vallavalitsuse ülalpidamisele, siis suuremates omavalitsustes on juhtimiskulud heal juhul 5% eelarvest. See raha, mis väga väikeses vallas kulub lihtsalt administreerimisele, tuleks anda lasteaedadele, teede korrashoiu jaoks, elamumajandusele, haridusele. Sealt see efekt tulebki. Me ei vähenda omavalitsustele minevat raha, me ei vähenda omavalitsuste eelarvet, aga kulude struktuur muutub oluliselt. See muutub selles suunas, et omavalitsustel on võimalik investeerida ja tegelda arendustegevusega, kogu raha ei lähe vallaametnike või vallavanema palgaks. Ma ei ütle, et väikeste omavalitsuste juhid teevad halba tööd, aga sellise rahastamismudeli ja struktuuriga ei olegi võimalik midagi investeerida ega suuremat arengut ette näha. Need trendid joonistuvad väga selgelt välja. 5000 elanikuga vallal on võimalik investeerida miljon eurot. See on päris suur summa, mida saab kasutada kohaliku elu parandamiseks. Aga kui vallas on 100–200 elanikku, eelarve on paarsada tuhat eurot ja pool sellest läheb vallavalitsuse ülalpidamisele, kuidas sa parandad siis ära koolimaja, kuidas ehitad teid? See on paraku võimatu. Nii et mastaabiefekti tuleb haldusreformi raames kindlasti otsida. See on seal olemas.

13:15 Esimees Eiki Nestor

Rein Ratas, palun!

13:15 Rein Ratas

Aitüma! Auväärt minister! Peame väikeettevõtteid oluliseks osaks meie majandusest, nii tööstusest kui ka teenindusest. Valitsus on seisukohal, et vaid suured põllumajandusettevõtted on efektiivsed. Õige! Kas aga põllumajanduses ei peaks olema oma koht ka minimaalse efektiivsusega väikeettevõtlusel? Olen rääkinud.

13:15 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh! Huvitav mõte! Selle seos haldusreformiga jääb mulle hetkel pisut häguseks, nii et ma võtan mõtlemisaega ja annan teistele küsijatele võimaluse edasi minna.

13:16 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:16 Riiklik elatisabi fond

13:16 Esimees Eiki Nestor

Järgmise küsimuse esitab Kadri Simson peaminister Taavi Rõivasele. Palun!

13:16 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud peaminister! Mul on alati hea meel, kui opositsiooni tegevusest ka mingit kasu on. Ma tuletasin oma küsimusega teile meelde, et valitsus on jäänud hätta elatisabi fondi loomisega. Nüüd on tulnud uudiseid, et te tegutsete. Eestis elab väga suur hulk üksikvanemaid kas süvavaesuses või suhtelises vaesuses. Selle üheks põhjuseks on see, et teine vanem ei toeta peret. Eestis on üle 10 000 lapse, kelle teiselt vanemalt ei saada kätte igakuist väljamõistetud elatist. Te möödunud nädalal ütlesite, et tahate elatisabi fondi paremaks teha. Aga kui Riigikogu otsuses oli ette nähtud, et riik katab seni, kuni vanem väljamõistetud elatist ei maksa, 215 eurot, siis teie olete teinud säästuprogrammi, mis näeb ette 100 euro maksmist, kuni laps hakkab oma vanemalt toetust saama. Mis on nende arvutuste taga? Miks on 100 eurot parem kui 215 eurot?

13:17 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Tõepoolest, teil on õigus, vahepeal on toimunud edasimineku elatisabi fondi loomisel. Selle ajaline kokkulangevus teie küsimusega oli aga võib-olla mõnevõrra ületähtsustatud. Tegelikult on tegemist valitsuse tööplaanis oleva eelnõuga, mille põhimõtted kinnitas valitsus juba eelmise aasta 16. juulil. Eelnõu esitati kooskõlastusringile 15. veebruaril ja on plaan jõuda aprillis eelnõuga valitsuse istungile. Me loodame, et Riigikogul on võimalik seda menetleda veel enne suve. Loomulikult on see parlamendi otsus, millises tempos eelnõusid menetletakse, aga valitsuse lootus on see, et eelnõu saaks suveks menetletud. See annaks kindluse, et fond järgmise aasta algusest rakendub.

Ma olen teiega päri, et see fond peab olema olemas selle olukorra jaoks, kui üks vanem ei saa teiselt vanemalt ettenähtud elatisabi kätte. Me oleme teinud mitmeid muudatusi, et raha kättesaamine oleks lihtsam ja sanktsioonid elatisrahavõlgniku vastu oleksid mõjusamad. Nendest osa juba kehtib, osa hakkab kehtima 2016. aasta märtsist. Ma pean ka seda väga oluliseks. Tõesti, kui vaatamata nendele järjest mõjusamatele sanktsioonidele jäävad inimesed ka edaspidi elatisraha võlgu, siis selle perioodi eest, mis võlgu jäädakse, tasub tulevikus riiklik elatisabi fond ja riik koostöös vanemaga nõuab selle raha lõppkokkuvõttes võlgnikult kätte. Me oleme arvestanud ka sellega, et kõigilt võlgnikelt seda raha kätte saada ei ole võimalik, seetõttu tekivad elatisabi fondil ka teatud kulud.

13:19 Esimees Eiki Nestor

Kadri Simson, palun!

13:19 Kadri Simson

Ma ei ole päris kindel, kas te ise panite tähele, et te minu küsimusele ei vastanud. Küsimus oli lihtne. Riigikogu otsustas, et makstakse 215 eurot, teie olete otsustanud, et 100 eurot on parem. Miks 100 eurot parem on? Aga et te jõuaksite ka sellele küsimusele vastata, esitan ma teiseks ühe lihtsa küsimuse. Sageli jääb mulje, et valitsus tegeleb asendustegevusega ja sisulisi ülesandeid täita ei suuda. Tõsi, te suudate kiirkorras maksutõuse läbi viia, aga näiteks elatisabi fond oleks pidanud loodud olema juba 1. jaanuariks 2016. Sellest on kuus nädalat möödas. Asendustegevus on näiteks kaklus Juhan Partsi kontrollikotta lähetamise teemal. Kuu aega tagasi saatsid kolm Riigikogu opositsioonierakonda teile ettepaneku, et kuna on näha, et te omavahel kokkuleppele ei saa, siis kuulutage välja avalik konkurss kontrollikoja liikme kohale ning andke see personalivaliku ülesanne neile, kes on seni võimelised olnud pädevaid tippametnikke valima. Vastamistähtaeg on küll esmaspäev, aga võib-olla te ütlete, kas te olete teinud midagi selle jaoks, et see konkurss välja kuulutada, enne kui asi ka selles valdkonnas hapuks läheb?

13:20 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Nii nagu kõikidele arupärimistele, vastan ka sellele kodukorras ettenähtud korras. See vastus on juba viimistlemisjärgus.

Aga tulen tagasi teie esimese küsimuse juurde, et ma ei jätaks uuesti sellele vastamata. Te küsite nii kiiresti ja hulgakaupa, et ma pean hoolega järke pidama ja märkmeid tegema. Teie küsimus oli selle kohta, kust täpselt tuleb summa 100 eurot. See summa põhineb ka ekspertide arvutustel. Meil olid koalitsioonileppe tegemise ajal abiks hinnangud ning me teame, et elatisabivõlgnike koguvõlg praeguse seisuga on 14 miljonit eurot. Nüüd me soovime ainuüksi üheks aastaks näha võlgade ajutiseks katmiseks ette rohkem kui poole sellest summast. Eelnõu koostanud eksperdid on hinnanud, et see 7,2 miljonit eurot, mille me oleme ette näinud 2017. aasta eelarves, katab vajalikud kulud. Me teame, et elatisrahavõlgnikke on kokku ligi 8000. Nii et prognoosid on tehtud selliste kogemuste ja reaalsete summade põhjal. Mis puudutab Riigikogu ettepanekut, siis puhtjuriidiliselt võiks öelda, et see ettepanek kehtis eelmise Riigikogu koosseisu tööaja kohta. Seda ütleb ka Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse kommenteeritud väljaanne. Aga ometi oleme me valinud teistsuguse tee. Me oleme öelnud, et see algatus, mille eest seisis toona Riigikogu liige Margus Tsahkna, saab valitsusel ellu viidud. Me teeme selle süsteemi vähem bürokraatlikuks, kui algul võimalik tundus, ja väga sümboolsel kombel saab seda ellu viia sotsiaalminister Margus Tsahkna.

13:22 Esimees Eiki Nestor

Monika Haukanõmm, palun!

13:22 Monika Haukanõmm

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Elatisraha kättesaamine on tõesti raske ja tekitab suure tõenäosusega kohtuhalduritele koormust. On öeldud, et kohtuhaldurid ei saa oma tööd väga hästi teha, sest regulatsioonid seda ei võimalda. Kas on planeeritud seadusega kohtuhaldurite õigusi laiendada ja samas suurendada ka kohustusi ning kas on arutatud teemal, millele kohtuhaldurid on ise viidanud, et rahastus ei ole neile piisav? Kas on teada, mis tulema hakkab?

13:23 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Konkreetsest teenuste hinnastamisest oskab küllap justiitsminister täpsemalt rääkida. Kindlasti on kohtutäituritel ka selliseid juhtumeid – eeskätt pean silmas suuri varalisi nõudeid –, kui laekuv tasu on ebaproportsionaalselt suur, võrreldes täituri konkreetse tegevusega selles kaasuses. Nii et teatud mõttes, nii nagu ka notarite puhul, toimub eri teenuste osaline ristsubsideerimine. Võib-olla ei saa kohtutäituri tasu elatisrahanõude korral olla võrreldav nende tasudega, mis laekuvad väga suurtelt, näiteks sadadesse tuhandetesse eurodesse ulatuvatelt varalistelt tehingutelt. Aga me oleme juba teinud seadustes muudatusi, et kohtutäiturite õigusi suurendada. Näiteks kehtib 2015. aasta oktoobrist selline regulatsioon, et kohtutäitur peab elatisrahavõlgnikule iga kahe kuu tagant võlgnevust meenutama ja eelistatult toimub see meenutamine näost näkku. Samuti on täituril nii õigus kui ka kohustus vähemalt kord aastas võlgniku kinnisvara ja eluruum läbi otsida, et leida sealt arestitavat vara. Võib tunduda, et need on sellised väikesed asjad, aga mõtleme selle peale, et lisaks on käesoleva aasta märtsist alates elatisrahavõlgnikul vaat et võimatu saada ükskõik milliseid lubasid, näiteks jahipidamisluba, autojuhiluba, relvaluba, väikelaeva juhtimise luba või kalastuskaarti. See kõik muudab ikkagi selle, kui ei täideta kohustusi oma lapse ees, peale selle, et see on moraalselt väga vale, ka sellele inimesele erakordselt ebamugavaks. See ongi taotluslik.

13:25 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:25 Majanduskasv

13:25 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on rahandusminister Sven Sesterile. Andres Herkel, palun!

13:25 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud minister! Kui te mäletate, siis me käesoleva aasta riigieelarvet menetledes vaidlesime päris kõvasti makromajanduslike prognooside üle. Teie olite optimist, aga Vabaerakonnal oli prognooside suhtes mitmeid kahtlusi. Osalt tõstatasime neid küsimusi ka peaministrile arupärimist esitades. Ta möönis, et probleemid on olemas. Nüüd aga on selgunud, et eelmise aasta neljandas kvartalis suurenes SKT vaid 0,7%, samuti on Swedbank vähendanud majandusprognoosi, välisnõudlus väheneb ja on mitmeid ärevaid märke. Kui teravalt see häirekell teie arvates lööb ja mida ütlevad teie eksperdid?

13:26 Rahandusminister Sven Sester

Aitäh, hea küsija! Mina kutsun valitsust, aga ka Riigikogu üles lähtuma oma igapäevastes otsustes konservatiivsest ja alalhoidlikust printsiibist. Mida ma selle all silmas pean? Ma arvan, praegune olukord mitte ainult Eestis, vaid Euroopa ja kogu maailma majanduses on selline, mis ühelt poolt ei anna põhjust võib-olla kõige suuremaks optimismiks, kuid meil ei ole ka veel põhjust paanikaks. Kui teie küsimuse alatoonis oli mingi paanikanüanss, siis seda kindlasti vaja ei ole. Vaadates euroala tegelikku majanduskasvu, me nendime, et vaid vähesed riigid on sellised – praegu on need vist ainult Soome ja Kreeka –, kus majanduskasvu ei ole. Kõigis teistes riikides on suurem või väiksem majanduskasv. Kui me räägime Eesti kontekstis, siis kindlasti tasub majanduskasvu lahates vaadata seda, millest majanduskasv koosneb. Miks me nendime, et ühelt poolt ei ole optimismi, aga teiselt poolt ei ole ka paanikat? On plusse ja miinuseid. Kui me vaatame majandusjulgust, siis me nendime, et majandusosalus ja tarbimisjulgus on pigem suurenenud. Kui me vaatame tarbijate majanduslikku olukorda, siis me nendime, et see on pigem hea. Palgad on tõusnud ja oluline indikaator on ka see, et hinnad on läinud aja jooksul alla, me oleme deflatsioonilises olukorras. Nüüd negatiivsest poolest. Investeeringute tase on madal ja see on olnud pigem langevas trendis. Välisnõudlus, meie väga oluline majanduskasvu indikaator, on siia maani väike. See on põhjustatud meie ekspordipartneritest. Venemaa turg on kolmandiku võrra kukkunud ning Soome majandus ei ole veel taastunud tasemele, mida me loodame. Aga vaadates elarve tulude ja kulude tasakaalu, ütlen ma teile, et see poliitika, mida praegune valitsus on ajanud, on õige. Me suudame elada täpselt nende võimaluste piires, mis meil praegu on. Me ei ole tõstnud kulutusi tasemele ...

13:28 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, härra minister!

13:28 Rahandusminister Sven Sester

... mis viiks meid sügavasse langusesse ja nõuaks meilt lisalaenude võtmist.

13:28 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

13:28 Andres Herkel

Aitäh! Austatud minister! Sellel küsimusel on seos ka esimese küsimusega, mille tõstatas siin Krista Aru ja mis rääkis tööhõivest. Suured koondamised suurtes ettevõtetes jätavad kindlasti oma jälje. Eksperdid ütlevad, et siin on tegemist struktuuri muutumisega, samal ajal me uusi töökohti väga tekkimas ei näe. Te esimesele küsimusele vastasite enam-vähem niimoodi, et kui ma küsiksin, kas uus majandussurutis on tulemas, nagu mõni ekspert on juba häirekella löönud, siis mul on tunne, et küllap te vastaksite, et ei-ei, kust see ikka tuleb. Aga mul on niisugused faktilised küsimused. Kas te võite anda meile ülevaate, millised töökohad Eestis tekkimas on? Millised on olnud suuremad välisinvesteeringud viimastel aastatel, mille üle me saame uhked olla? Kas seda kõike on ikka tulemas või milliste meetmetega kavatsete te seda esile kutsuda? Siin ei ole küsimus ainult makromajanduslikes näitajates, vaid ka suurkoondamistes.

13:28 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, Andres Herkel!

13:29 Rahandusminister Sven Sester

Aitäh, hea küsija! Ma arvan, et see teema ongi tunduvalt laiem ja nii, nagu teie tahate küsida üle ühe minuti, tahan mina vastata üle kahe minuti. Tõesti, see teema on huvitav ja, ma arvan, puudutab ühiskonda. Hakkan kaugemalt pihta. Kõigepealt, te mõlemas oma küsimuses rääkisite ekspertidest ja ma arvan, et väga õigustatult. Ma ütlen lihtsalt teadmiseks, et kuulajatel oleks ülevaade, kui konservatiivsed tegelikkuses on Vabariigi Valitsus või rahandusminister ja Rahandusministeerium, kes annavad indikatsioone ka riigieelarve kohta. Kui Rahandusministeerium näiteks 2016. aasta riigieelarvet koostades seadis tasemeks 2,6%-lise majanduskasvu, siis SEB Pank nägi oma suvise-sügisese prognoosiga 2016. aastaks ette 2,7%, Swedbank 2,8%, Euroopa Komisjon 2,9%, OECD 3,3% ja IMF 3,4%. Need on kasvud, mida oodatakse 2016. aastal. Nii et meie oleme suhteliselt konservatiivsed. Mis puudutab teie küsimuse sisupoolt, mis oli tööhõivega seotud, siis ma vaidleksin teile vastu. Pigem on vastupidi. Kui te vaatate, milline on praegu tööturu areng, siis näete, et see on positiivsem kui kunagi varem. See peaks meis tegelikult ärevust tekitama. Meie tööpuuduse tase on – ka peaminister ütles seda – natuke üle 5%, 5–6%. Madalam oli tase vaid siis, kui oli buumi algushetk. Sisuliselt tööpuudust ei ole. Ma arvan, et see, mida Eestis riigisiselt on tehtud, on aidanud kaasa sellele, et inimestel on töökohad. Pigem on meie probleem see, et palgad kasvavad kiiremini kui tootlus. Mida see tähendab? See tähendab, et inimeste palgad on tõstetud tootluse arvel. See tekitab olukorra, kus ettevõtjad ei taha ühel hetkel enam investeerida nii palju, nagu nad võiksid investeerida ja peaksid investeerima. Neil ei ole enam ühel hetkel vajalikku tootluse taset, see on palkade jaoks ära kasutatud.

13:31 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:31 Martin Helme

Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud minister! Mõnes mõttes juhatan ma oma küsimusega sisse järgmise teema, aga see küsimus haakub väga hästi Andres Herkeli küsimusega välisturgude kohta. Euroopa pangandus on täielikus kriisis. Viimase poolteise kuu jooksul on näiteks Deutsche Bank kaotanud umbes poole oma varadest, Itaalia pangad veelgi rohkem, Kreeka pankade väärtus on alla 0,2% või 0,3% sellest, mis see oli enne kriisi. Finantsturgudel on alates aasta algusest toimunud selline langus, mida ei ole nähtud rohkem kui 30 aastat, mõnes sektoris aga teisest maailmasõjast saadik. Samal ajal näeme

majanduskasvu aeglustumist Ameerika Ühendriikides, Hiinas, Jaapanis. Üks asi on konservatiivne majandus- või eelarveplaan, aga kas meil on olemas ka kriisiplaan?

13:32 Rahandusminister Sven Sester

Aitäh teile! Teie küsimuse sissejuhatus oli õige. Ma mõtlesin, kas te jõuate ka selle juurde, et maailma panganduse n-ö nõrkuses on süüdi Eesti Vabariigi valitsus, aga selle juurde te seekord siiski ei jõudnud. Selles mõttes oli kontekst õige, et kui me vaatame praegu mitte ainult Euroopas, vaid kogu maailmas toimuvat, siis näeme, et USA suuremad indeksid aasta alguses 7–11% langesid, naftasektori nõrkus on seal selgelt tunnetatav ja tehnoloogiasektori nõrkus on veel lisaks tulnud. Need kõik on kindlasti ärevad signaalid, mis tähendavad, et investoritel on oht raha kaotada.

Aga vaatame nüüd väikest Eestit. Mida teeb Eesti selles olukorras? Näiteks, kas võimalik majanduslangus tekitab olukorra, kus me peame kulukärped üle vaatama? Seda võin ma küll täna Riigikogule julgelt öelda, et me oleme riskistsenaariumiga arvestanud: 2,6% on baasstsenaarium, riskistsenaarium on 1,6%. Riigieelarve kohta ei saa kindlasti teha otsuseid konjunktuurselt, ainult hetkeemotsioonide najal. Me peame vaatama ka seda, kas on mingi selgem majanduse üldise aeglustumise tendents Euroopas või maailmas. Me näeme, et seda ei ole. Nagu ma enne mainisin, kõigis riikides, välja arvatud Soome ja Kreeka, on suurem või väiksem majanduskasv ja see on väga positiivne. Selle nimel, et Euroopa riikide majandused oleksid tugevamad ja areneksid, on ju tehtud tööd, alates mitmetest kasvupaktidest ja lõpetades eelarvereeglitega. Eesti on väga selgelt kõike seda järgimas.

13:34 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:34 Eesti elanike vaesus

13:34 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on peaminister Taavi Rõivasele ja selle esitab Jaak Madison.

13:34 Jaak Madison

Aitäh! Austatud peaminister! Eile ilmus Statistikaameti uuring selle kohta, kui paljud Eesti elanikud elavad suhtelises ja absoluutvaesuses. Seal ilmnes väga huvitav tendents. Kui 2014. aastal elas 36% 65-aastastest või vanematest elanikest suhtelises vaesuses, siis 2013. aastal oli see protsent 32. Me näeme väga selgelt, et suhtelises vaesuses elavate vanemate inimeste osakaal on 4% suurenenud. Kas te oskate öelda, mis võib selle põhjus olla? Mis on valitsusel kavas, et seda tendentsi pidurdada ja tagasi pöörata?

13:35 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Ma rõhutan kõigepealt, et see Statistikaameti uuring viitab aastale 2014. Mullu elanike sissetulekud suurenesid ja toimetulek kindlasti paranes. Ka 2014. aastal näitajad valdavalt paranesid, aga juba enne parlamendivalimisi ütlesin ma välja, et on üks murekoht, millega tuleb senisest tõhusamalt tegelda. See on üksi elavate pensionäride toimetulek. Praeguseks oleme valitsuses kokku leppinud üksi elavate pensionäride lisatoetamise skeemi. See jõustub järgmise aasta algusest, eeldusel, et parlament võtab selle vastu sellisena, nagu valitsus esitab. Ma olen täiesti kindel, et see annab vajaliku positiivse tõuke selleks, et üksi elavate eakate toimetulek paraneks.

Oli ka teine rühm, kelle olukord oli väga tõsine. Ma rõhutan, et üldiselt kõikide rühmade olukord 2014. aastal 2013. aastaga võrreldes ikkagi pigem paranes, aga kui me vaatame minevikku, siis 2014. aastal oli seal probleeme. Nimelt, kui peres on kolm või rohkem last, siis on majanduslik toimetulek keerulisem. Ei ole sugugi juhus, et Vabariigi Valitsus on kokku leppinud järsult tõsta lapsetoetusi tervikuna ja eriti kolmanda lapse toetust. See vähendab puudust kannatavate perede hulka minu hinnangul oluliselt ja parandab tunduvalt Eesti inimeste toimetulekut. See on väga vajalik ja põhjendatud samm.

13:37 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison, täpsustav küsimus.

13:37 Jaak Madison

Aitäh! Hea peaminister! Loomulikult, ka mina rõhutasin, et andmed on aastast 2014, sest teatavasti tegi Statistikaamet selle uuringu 2015. aastal, küsides eelmise aasta sissetuleku kohta. Nii et see on täiesti loogiline. Mis puudutab olukorra üldist paranemist, siis, tõsi, võrreldes aastaga 2013 vähenes suhtelises vaesuses elavate isikute arv 0,5%. Aga miks ei ole Reformierakonna valitsus – minu teada on teie erakond juhtinud Eesti valitsust viimased 15 aastat – varem seda probleemi tõsiselt päevakorra le tõstnud? Vanem generatsioon ja pensionärid on omaette sihtrühm, võrreldes tööl käivate inimestega. Äkki oskate ka öelda, mitusada tuhat inimest elab viimase uuringu kohaselt Eestis suhtelises vaesuses? Milline see arv on?

13:38 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kõigepealt vastan esimesele küsimusele. Kui te vaatate aega alates 2005. aastast, kui valitsust on juhtinud Reformierakond, siis näete, et inimeste sissetulekud on kasvanud kiiremini kui üheski teises Euroopa riigis, kusjuures kasvanud on nii palgad kui ka pensionid. Seetõttu arvan, et need etteheited, mida te püüate teha, ei ole just kõige paremini õnnestunud. 2015. aasta konkreetsete näitajate kohta ei ole Statistikaamet veel uuringut teinud, küll aga on meile teada, et nii palgad kui ka pensionid 2015. aastal kasvasid ja küllalt kiiresti. Kui me vaatame 2016. aastat, siis tuletan meelde, et ametisolevat valitsust kokku pannes ütlesime me, et inimeste toimetuleku parandamine on üks meie prioriteetidest. Ainuüksi sellel aastal tehti väga mitu konkreetset sammu, mis inimeste toimetulekut hüppeliselt parandavad. Võtame arvesse, et sel aastal tõusis lapsetoetus 50 eurole ja nendel peredel, kes riigi tuge kõige rohkem vajavad, tõusis lapsetoetus vajaduspõhiselt 95 eurole, toimetulekutoetuse määr peaaegu poolteisekordistus, tõustes 130 eurole, madalapalgalistele rakendus tagasimaksesüsteem ning maksuvaba miinimum suurenes. Kui me lisame siia selle, et eelmisel aastal ja sel aastal on sissetulekud suurenenud, siis ma ennustan, et vaesuse näitajad 2016. aasta kohta paranevad hüppeliselt. Selles olen ma täiesti kindel.

13:40 Esimees Eiki Nestor

Rein Ratas, palun!

13:40 Rein Ratas

Aitüma! Minister Arto Aas leidis äsja, et haldusreformi majanduslike põhjenduste juurde ei kuulu põllumajandusliku väikeettevõtluse areng. Küsin siis teilt, auväärt peaminister, kas väikeettevõtlusel ei peaks ka Eesti põllumajanduses Eesti elanike vaesuse vähendamisel oma koht olema. Olen rääkinud.

13:40 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Mina usun sellesse, et kõige kestlikum majanduskasvu allikas on ettevõtlikkus, eriti eksportiv ettevõtlikkus. Loomulikult on valdav osa Eesti ettevõtetest, nagu igal pool maailmas, just nimelt väikesed. Ka Eesti mõistes keskmise suurusega ettevõtted on maailma mastaabis tegelikult väikeettevõtted. Loomulikult on ettevõtlikel inimestel ja igas suuruses ettevõtetel, sh väikeettevõtetel, Eesti inimeste toimetuleku parandamisel ja ühiskonna jõukuse kasvatamisel kandev roll. See, et Eestis oleks ettevõtlikkusele atraktiivne keskkond, on minu meelest meie kõigi südameasi.

13:41 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:41 Ida-Virumaa olukord

13:41 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on rahandusminister Sven Sesterile. Küsimuse esitab Dmitri Dmitrijev.

13:41 Dmitri Dmitrijev

Aitäh, austatud esimees! Lugupeetud minister! Täna me räägime energeetika- ja põlevkivisektori kriisist. Headel aegadel, kui naftabarreli hind oli 100 dollari juures, toetas põlevkivisektor väga tugevalt tööjõumaksude ja keskkonnatasudega riigieelarvet ja kohalike omavalitsuste eelarveid. Põlevkivisektoril on majanduslik tähtsus, sellest sektorist sõltub ka riigi suuruselt teise maakonna Ida-Virumaa majanduslik areng ja sotsiaalne heaolu. Me teame selle sektori üldseisu. Kuna selle aasta riigieelarve vastuvõtmisel arvestati nii ressursitasude kui ka põlevkiviõliaktsiisi tõusuga, siis kas on tehtud analüüse, kui palju põlevkivisektori seisu halvenemine võib mõjutada riigieelarvet tervikuna nii maksude kui ka erinevate tasude vähenemise tõttu? Kas teiste ministriumidega on arutatud võimalikult kiireid abinõusid, et aidata luua mõnel määral stabiilsust põlevkivisektoris ja samas ka riigieelarves ning säilitada töökohti Ida-Viru maakonnas?

13:42 Rahandusminister Sven Sester

Aitäh, lugupeetud küsija! Hea parlament! Jällegi on tegemist aktuaalse teemaga, ma arvan, mis on sisuliselt kandunud üle eelmisest aastast, kui põlevkiviõli ja elektri hind maailmas langesid madalseisu. Eesti Vabariigi valitsus on sellel teemal reaalselt samme tegemas ja jälgib reaalelus turu arenguid. Te küsite, mis konkreetsed sammud need on. Alustame riigi enda ettevõttest ehk Eesti Energiast. Te panite eelmisel aastal kindlasti tähele uudiseid, et kui riik alguses nägi 2015. aastal ette võtta riigiettevõttelt täiendavalt dividende 95 miljoni euro ulatuses, siis selleks, et tugevdada ettevõtte kapitalistruktuuri, vähendati seda summat peaaegu kolmandiku võrra. 95 miljoni euro asemel 61,9 miljonit eurot dividende oli selle poliitika üks positiivseid tagajärgi.

Kui me räägime kogu sektorist, siis mida me oleme teinud? Me oleme sellele teemale tähelepanu pööranud. Rahandusministrina olen ma saatnud palve suurimatele ettevõtetele (Eesti Energia, Viru Keemia Grupp, Kiviõli Keemiatööstus jt), et nad annaksid teada probleemidest ja oma ettepanekutest. Vastused on tänaseks tulnud. Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Keskkonnaministeerium töötavad võimalike ressursi- ja keskkonnatasude kontekstis. Kui te annate mulle järgmise küsimusega võimaluse veel kaks minutit sellest rääkida, siis ma räägin teile põhjalikumalt, millised mõtted on ja kuhu me tahame jõuda.

13:44 Esimees Eiki Nestor

Dmitri Dmitrijevi, täpsustav küsimus.

13:44 Dmitri Dmitrijev

Aitäh, lugupeetud minister! Ma küsin täpsustavalt kohalike omavalitsuste eelarvete kohta. Paljud nn põlevkivivallad sõltuvad sellest samast ressursitasust, mida makstakse riigieelarvesse ja mis siis antakse tagasi kohalike omavalitsuste eelarvetesse. Olukord on selline, et mõni omavalitsus Ida-Virumaal kannatab selle all, et ressursitasu endisel määral enam ei laeku. Ettevõtted on siin niipalju abi saanud, et maksu ajatades võivad nad maksta seda hiljem. Samas, kuidas on võimalik lahendada seda olukorda, et kohalik omavalitsus peab arvestama palju väiksema eelarvega? Kas on sellele mõeldud ja teatud abisammud ette võetud? Kas omavalitsused on üldse pöördunud selles küsimuses valitsuse poole?

13:45 Rahandusminister Sven Sester

Aitäh teile, hea küsija! Langevate hindade ja väheneva turu tingimustega peavad kohanduma kõik: ettevõtted, kes sellel turul töötavad, keskvalitsus ja kohalikud omavalitsused. See on reaalsus. Võtame ühe näite just konkreetset põlevkivituru kohta. Ettevõtte maksab riigile mitmeid erineval tasemel makse, ta maksab ressursi- ja saastetasusid, kui inimesed on tööl, siis järelikult tuleb maksta tulu- ja sotsiaalmaksu, ning lõpuks saab ta kasumit ja tulevad võimalikud dividendimaksud. Kui riik võtab vastu otsuse vähendada mingeid saaste- või ressursitasudega seonduvaid makseid, siis see vähendab ka kohalike omavalitsuste tulubaasi. Sellele tuleks vaadata hoopis teistpidi: kas võimalik otsus mitte midagi teha tekitaks olukorra, kus üks või teine ettevõtte selles sektoris paneks üldse poe kinni? Sel juhul ei jää laekumata mitte ainult ressursitasusid, vaid ei laeku ka tulu- ega sotsiaalmaksu. Tulumaks, nagu te teate, on ka osa kohaliku omavalitsuse maksubaasist. Ehk me oleme olukorras, kus me peame mõtlema sellele, et kui riik vähendab ettevõtjate ressursitasu, mida makstakse riigieelarvesse, siis riigieelarvel jääb seetõttu tulu saamata, aga võib-olla tänu sellele oleme me võimelised säilitama töökohti ühes või teises ettevõttes. Need on need otsusekohad. Kindlasti on surve nii keskvalitsuse kui ka kohaliku omavalitsuse tasemel. Need on otsusekohad: kas me tahame, et töökohad säiliks, ja kui me tahame,

siis suure tõenäosusega peame me ka oma tulubaasi vähendama. Milliseks kujuneb tulubaasi vähendamine, seda näitab lähiaja analüüs.

13:47 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:47 Haldusreform

13:47 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on riigihalduse ministri Arto Aasale. Artur Talvik, palun!

13:47 Artur Talvik

Aitäh, esimees! Hea minister! Ma küsin haldusreformi omavalitsusreformi osa kohta.

Omavalitsusreformiga seoses räägite te tihti efektiivsusest, omavalitsuste piiridest, hüvitistest või, ütleme, kompensatsioonidest vallajuhtidele, te räägite omavalitsusreformi eesmärkidest. Teil on aga kindlasti olnud palju aega mõelda selle üle, mis on omavalitsusreformi mõte.

13:48 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh! Omavalitsusreformi mõte on kirjas nendessamades eesmärkides. Ma kordan ennast: eesmärk on pakkuda inimestele paremaid teenuseid, parandada eelkõige just maapiirkondade konkurentsivõimet ja, seda mõtet laiendades, tagada igas Eestimaa otsas elamisväärsed tingimused, et inimesed ei peaks kehva elukeskkonna tõttu sundkorras kolima suurlinnadesse või Eestist välja. Selle reformi mõte on muuta omavalitsused tugevamaks, liikuda skandinaavialiku mudeli suunas, kus omavalitsused on suuremad oma territooriumi ja elanike arvu poolest ning ka nende võimekus ja roll ühiskonnaelu korraldamisel on selle võrra suurem. Minu silme ees on selline visioon. Tõepoolest, me vähendame omavalitsuste arvu, vähendame killustatust, seda väga suurt omavalitsuste võimekuse ja suuruse erinevust, mis praegu on. Omavalitsuste elanike arv ulatub ju 100 elanikust 440 000 elanikuni. Nii killustatud ja kireva pildi puhul on ülikeeruline toimivaid rahastamismudeleid või ülesannete jaotust ette näha. Ühtlustamine on minu hinnangul paratamatu, kui me tahame, et meil oleksid tugevad, iseseisvad, keskvoimu tasakaalustavad omavalitsused. Need on reformi eesmärgid.

13:50 Esimees Eiki Nestor

Artur Talvik, palun!

13:50 Artur Talvik

Aitäh vastuse eest! Oma artiklis üle-eelmises Sirbis viitas Kaarel Tarand väga hästi sellele, et kui põhiseadus räägib omavalitsustest *kes*-vormis, siis praegu ringlev eelnõu räägib neist *mis*-vormis. Aga kuidas suurendab omavalitsusreform demokraatiat Eesti ühiskonnas?

13:50 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh! See loob erinevaid võimalusi. On uuringuid, mis ütlevad, et kuigi kaugelt vaadates võib tunduda, et pisikene omavalitsus on hästi demokraatlik ja kogukonnalähedane, siis reaalsus on tihtipeale midagi muud, sest seal ei ole toimivat demokraatiat ega elutervet konkurentsi omavalitsuse juhtimises, mis ka eeldab teatud n-ö kriitilist elanike arvu. Muidugi pole see mitte igal pool nii. Teiseks võib öelda, et me loome võimalused omavalitsuse sisemise demokraatia arendamiseks. Pean silmas palju räägitud osavaldade regulatsiooni, mille üldprintsipiibid me tahame kindlasti seadusesse kirjutada. Siis saab luua kohaliku esinduskogu, mille kaasamiseks on omavalitsusel erinevaid võimalusi: seda saab kasutada nii, et minna kaugemale n-ö sisemise juhtimisega, aga kes tahab, see saab jätta talle rohkem esindusfunktsiooni. See jääks omavalitsuse enda otsustada. Omavalitsuse autonoomiat tuleb sisemise juhtimismudeli korraldamisel austada.

Mis on positiivsed kogemused minevikust? Võite küsida Märjamaa valla juhtidelt üle, kui te mind ei usu, aga peale ühinemist on saanud positiivse tõuke ka külaliikumine. On tekkinud teatud vahendid ja selgem korraldusregulatsioon, kuidas toetada külaliikumist ja üldse mittetulundusühinguid. Nii et see

on olnud positiivne tõuge ka külaliikumisele, mille vastu mul on sügav austus. Seega, võimalused paranemiseks on olemas. Ma usun, et demokraatia olukord kindlasti ei halvene.

13:52 Esimees Eiki Nestor

Tarmo Tamm, palun!

13:52 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud minister! Kõigepealt küsin ma selle kohta, millise huvitava ja imelise muutuse on Reformierakond läbi teinud. Reformierakond on sisuliselt 15 aastat haldusreformi torpedeerinud, kõik kavad, mis on siia toodud, on tagasi lükatud. Millest nüüd selline muudatus on tingitud? Siis ma saan edasi küsida. Ma olen aru saanud, et kõigepealt tahate te panna omavalitsused kastidesse, kus oleks vähemalt 5000 inimest. Aga samal ajal ei räägi te üldse omavalitsuste ülesannetest ega rahastamisest. Minu meelest tuleks alustada rahastamisest ja ülesannetest, küll pärast seda jõutakse ka optimaalsete piirideni. Aga mind teeb murelikuks see, et koalitsioonis ei ole haldusreformi läbiviimises üksmeelt. Minu teada on isegi koalitsioonipartnerid teinud üle mitmesaja muudatusettepaneku. Kuidas te seda kommenteerite? Ma tean, et osa koalitsiooni liikmeid on juba kiitnud, et üks valitsuse suuri tegusid on haldusreform, aga mulle tundub, et ega te sellega kaugemale ei jõua kui kooseluseadusega. Või on teil teine arvamus?

13:53 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh! Valitsuskoalitsioon on kindlasti täielikus üksmeeles, et reform tuleb edukalt ellu viia. Nüanssides on loomulikult erinevaid arusaamu nii koalitsioonipartnerite seas kui ka erakondade sees, teiste hulgas Keskerakonnas. Vesteldes inimestega silmast silma kuuleb ühte juttu, Riigikogu saalis kaamerate ees aetakse pisut teist juttu. Kuigi pean ütlema, et kohtumine Keskerakonna omavalitsusjuhtidega möödus hästi konstruktiivses õhkkonnas. Ma tänan selle kohtumise eest! Aga, jah, Keskerakonnaski on erinevaid arvamusi, kui mõelda, et Erki Savisaar tegi vaat et ettepaneku omavalitsusi tükeldama hakata, aga Edgar Savisaar seda Tallinnas väga pelgab. Nii et otsustage ära, mehed! Aga ma ütlen, et me selle reformi kindlasti ära teeme. See on üks selle valitsuse olulisemaid reforme, üks viiest prioriteedist on haldusreform ja ääremaastumise pidurdamine. Meil on ette valmistatud rahastamismudelid ja ettepanekud, kuidas peale reformi rakendumist omavalitsustele lisaraha leida ning ületada objektiivseid toimetulekuraskusi nendes piirkondades, mis on tõmbekeskustest kaugemal. Valmistatakse ette ettepanekut, mis puudutab just äärealasid ja hajaasustatud piirkondi. Nii et me tegeleme nii omavalitsuste ühendamise kui ka teiste valdkondlike muudatustega, sh rahastamisprobleemide lahendamisega.

13:55 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:55 Eesti majanduse perspektiivid

13:55 Esimees Eiki Nestor

Peaminister Taavi Rõivas vastab nüüd Mart Helme küsimusele. Palun, Mart Helme!

13:55 Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud peaminister! Me näeme, et majanduskeskkond on küllaltki turbulentne. Rahvusvaheliselt on selge, et majandus on praegu kriisis, teistes riikides on nõudlus Eesti teenuste ja kaupade järele selgelt kahanenud. Siin on oma mõju nii migratsioonikriisil kui ka Vene kriisil ja sanktsioonidel. Samas näeme seda, et kas siis nende protsesside tulemusena või mingitel muudel põhjustel (nt seakatk) on Eesti põllumajandus väga raskes olukorras. Kas valitsusel on selles olukorras pikem plaan, kuidas käituda, kui ka energeetikasektorit on vaja reformida ja eurotoetused vähenevad, või on valitsus puhtalt ainult tulekahju kustutamise peal väljas?

13:56 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh, hea küsija! Ma soovitan teil tutvuda koalitsioonileppega. Seal on väga paljudele teie küsimustele vastused olemas. Eestil on olukorras, kus maailmamajandusel läheb keskmisest halvemini, paar valikut. Üks valik on kuulutada välja kriis, halada ja öelda, et meist ei sõltu siin mitte midagi, ja langeda musta masendusse, mis omakorda mõjuks negatiivselt majanduskasvule. Minu meelest on märksa targem valik teha rahulikult oma asju ja teada, mis on see, mis Eesti olukorda ülejäänutega võrreldes parandab. Liikumine suurema lisandväärtuse ja targema majanduse poole on üks nendest asjadest, samuti haldusreform ja see, et tuleb aidata tööhõivesse need inimesed, kes halvenenud tervise tõttu on tööelust eemale jäetud, vähendada tööjõumakse ja otsida järjekindlalt kohti, kus on võimalik bürokraatiat vähendada. See ei ole ju juhus, et Eesti ettevõtluskeskkonda hinnatakse üheks parimaks Euroopas. Selle taga on sihikindel töö, mille tegemist tuleb jätkata ka siis, kui väliskeskkond annab negatiivseid signaale. Erakordselt rumal oleks iga negatiivse välisuudise pinnalt hakata kohe põhimõtteliselt kurssi muutma ja trampida jalge alla kõik see õige, mis on aja jooksul tehtud. Tuleb teha nii, nagu me ise õigeks peame, tuleb keskenduda Eesti tugevustele ja ehitada tulevik üles sellele.

13:58 Esimees Eiki Nestor

Aega on üks minut ja kümme sekundit. Mart Helme jõuab küsida ja peaminister vastata.

13:58 Mart Helme

Aitäh! Härra peaminister! See, mis te üles lugesite, on kõik tulekahju kustutamine. Minu küsimus oli, kas valitsusel on olemas ka pikk plaan. See, mis on koalitsioonilepingus, on kõik väga kena, aga koalitsioonileping ei kajasta kõiki neid muutusi, mis on rahvusvaheliselt ja ka Eesti sees aset leidnud. Nii et minu küsimus on ikka see, kas Eestil on ka pikk plaan, mis ulatub pikema aja peale kui selle valitsuse valitsemisaeg.

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Ma soovitan teil tutvuda selle kõnega, mille ma pidasin Saku Suurhallis vahetult enne parlamendivalimisi. Ma rääkisin seal, et Eesti siht on saada uueks Põhjamaaks, ja kirjeldasin neid väärtusi, mis meil seda saavutada aitavad. Ma tõesti loodan, et seda kõnet ei loe mitte ainult teie, vaid ka teised EKRE liikmed. Võib-olla on seal natuke mõtlemisainet, võib-olla on seal mõtlemisainet selle kohta, millises Eestis peaksid meie arvates meie lapsed elada saama. Kas Eesti on uuele avatud, salliv ja kiiresti arenev või hoopis kapselduv ja kõike võõrast automaatselt tõrjuv maa? Ma arvan, et siin on mõtlemisainet paljudele teie erakonna liikmetele.

14:00 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, peaminister! Aitäh, minister Arto Aas! Aitäh, minister Sven Sester! Infotund on lõppenud.